

BEWAAR HET PAND

UITGAVE TOT BEVORDERING VAN DE HANDHAVING DER OUDE GEREFORMEERDE BEGINSELEN

Meditatie

De vaste grond voor gebedsverhoring

“Voorwaar, voorwaar Ik zeg u: Al wat gij de Vader zult bidden in Mijn Naam, dat zal Hij u geven”

Johannes 16:23b

In Zondag 45 van de catechismus lezen we tot twee keer toe het woord “wil”. Allereerst: “God wil geven”. Dan: “God wil verhoren”. Laat ik meer aanhalen. Eerst: “God wil Zijn genade en de Heilige Geest geven aan hen die Hem met hartelijke zuchten zonder ophouden daarom bidden en daarvoor danken”. Voorts: “...wij hebben deze vaste grond, dat Hij ons gebed, niet tegenstaande wij zulks onwaardig zijn, om des Heeren Christus’ wil zekerlijk wil verhoren, gelijk Hij ons in Zijn Woord beloofd heeft”. Een van de teksten die de vaste grond voor de gebedsverhoring geeft, staat hierboven. Wat we als kerk belijden in de catechismus ten aanzien van het gebed is geheel en al naar het Woord. Prachtig wordt het gezegd: de Schrift Zelf is de vaste grond. Niet mijn gevoel dus, niet iets van mijzelf of van een ander, maar het Woord alleen. Ik vraag u: kan het vaster? De Heere Jezus zweert het zelfs: “Voorwaar, voorwaar Ik zeg u”. Die woorden hebben de kracht van een eed. Ja, de Heere Jezus Die helemaal geen eed behoefde te doen. Hij is toch geen Adamskind, gevallen, zondaar, de vader der leugenen toegevalen? Hij kan niet liegen. Hij is dé Waarheid. En nu toch een eed. Dat is terwille van u. U kunt zo door die waarheid een streep halen, u kunt het gewoon vergeten dat het in het Woord staat, u kunt er zo aan twijfelen. Terecht zijn we boos als mensen vraagtekens gaan plaatsen achter de dingen van de Schrift, achter de waarheden van het Woord. Heftig verontwaardigd zijn we over de leer van Den

Heijer, van Kuitert, van Ter Linden; en met argusogen lezen we het boek van Loonstra. O neen - ik ga die dingen niet bagatelliseren; we moeten de vinger aan de pols houden. Want satan wil het fundament van het geloof weg nemen, en als dat hem lukt, dan zijn we alles kwijt, dan is er geen vaste grond meer. Doch we moeten er wel aan denken hoe ook orthodoxe, rechtzinnige en behoudende mensen zo kunnen komen aan Schriftwoorden, het kunnen voorstellen alsof het niet in het Woord staat geschreven. Ik denk terug aan iemand op het sterfbed die zei: “dominee, ik heb mijn levenlang gebeden om bekering, maar mijn gebed is niet verhoord”. Ik noemde toen Psalm 81:12 het antwoord was: “ga weg dominee, dat is mij te licht”. Een ander zei: “Dominee, weet u niet dat er verkiezing en verwerping is?” Weer een ander: “Dominee, je moet God vrijlaten, en ik heb geen rechten”. Nog één: “ik kan niet bidden, hoe zou God mijn gebed kunnen verhoren?” Weet u - we hebben zo’n arglistig hart - we zouden graag God de schuld willen geven als we voor eeuwig verloren gaan. Echter - als we voor onze Rechter komen, dan zal alles ons uit handen rollen, en dan - o dat vreselijke -: “gij hebt niet gewild”. Dan eeuwig het zelfverwijt: had ik maar... Zullen we eraan denken dat satan alles in ‘t werk stelt dat u een streep haalt door woorden van de Schrift? Zult u eraan denken dat in het Woord staat: “vervloekt is een ieder die aan het Woord toedoet of afdoet?” U zult dat woord moeten laten staan: “bid en gij zult ontvangen”, en: “al wat gij de Vader zult bidden in Mijn Naam, dat zal Hij u geven”. Werp het niet weg, om uws levens wil niet! U zegt dat woord is bestemd voor de uitverkorenen. Waar staat dat dan? Waarom

begint u met de uitverkiezing? Blijf toch van dat heerlijke trooststuk af. Houdt u aan de geopenbaarde dingen. U zegt: “ja maar ik ben het zo onwaardig”. Wel dat bent u ook. Doch u kunt slechts bidden in de Naam van de Heere Jezus. Want alleen Hij heeft de gebedsverhoring verworven. Hij bad in de hof van Gethsemané: “Vader, indien het mogelijk is, laat deze drinkbeker aan Mij voorbijgaan”. Zijn gebed werd niet verhoord. Hij moest de drinkbeker vol van de toorn en de vloek van God leegdrinken, de drinkbeker die ons toekomt. Zo verwierf Hij gebedsverhoring voor onwaardigen. Wat een wonder, nietwaar? De vraag is nu maar: hebt u als onwaardige al gebeden in Zijn Naam? Leert u uw nood recht en grondig kennen? Zodat u helemaal geworpen wordt op Hem, en achter Hem leert wegschuilen. Natuurlijk u kunt terugkaatsen: “dominee, bidden en bidden is twee”. Dat is ook zo. Maar er staat niet in de Schrift: bid dan pas wanneer ge bidden hebt geleerd. Dan legt u de eis om te bidden zo maar naast u neer. Dan doet u ook aan Schriftaanranding! Weet dat een mens die biddeloos leeft een gruwel is in Gods oog. Hij is de tot God geworden mens, trots, onafhankelijk. Wel - die in de hemel zit, zal lachen. U wordt een dwaas genoemd. U moet weten: al zou de Heilige Geest mij nog zo bidden hebben geleerd, ik spreek het uit met zondige lippen. Mijn bidden kan de Heere nooit behagen. Ik kan slechts schuilen achter de grote Voorbidder. Och hoe kan ons zondige vlees betreffende bidden en gebedsverhoring voor oplossingen zorgen. Doch hebt u al eens de vinger gelegd bij het Woord. “Heere, hier zegt U het toch Zelf”. Hij is toch een Waarmaker van Zijn Woord? Hij is de grote Hoorder der gebeden! Houd dan aan, en grijp moed. De Heere verhoort altoos de bidder! De vaste grond daarvan en daarvoor is het Woord Zelf!

Ds .v.Z.

Van de administratie

Deze keer een kort bericht. Er werd een gift van f 5,- voor ons blad gegeven en we konden 5 nieuwe abonnees inboeken. Hartelijk dank. De bruto-opbrengst van Ontmoetingsdag in Kampen bedroeg f 5.654,35 (collecten, koffiegeld enz.). Hiervoor eveneens onze hartelijke dank.

Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn. Tel. 0172-474202. Postbank: 704350.

Van de redactie

Inhoud

Ds. J.H. van Dijk publiceert in dit nummer zijn laatste bijdrage in de serie "Gaaf de dominee voorbij?" We

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk.

Verschiijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren.

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Copie voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar: Ds. A. van Heteren, Voordijk 247, 2992 AL Barendrecht, telefoon 0180-613069.

ADMINISTRATIE:

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 0172-474202, postrek. 70.43.50 t.n.v. de administrateur van "Bewaar het Pand" te Alphen a/d Rijn.

Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar.

Advertenties f 0,60 per mm met een kolombreedte van 6 cm.

Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

Dit tijdschrift wordt ten behoeve van iedereen die niet op de gebruikelijke manier kan lezen uitgegeven op groot-letter of via de Electronische Postbus. Informatie en opgave: CBB, Christelijk Bibliotheek voor Blinden en Slechtienden, Postbus 131, 3850 AC Ermelo, tel. 0341-551014.

zeggen hem hartelijk dank voor zijn medewerking aan ons blad. Ds. A. van Ek schrijft eveneens een slotartikel over "De plaats van de heiliging in de prediking." Ook hem willen wij hartelijk dank zeggen voor zijn bijdragen aan ons blad. Nog niet alle samenvattingen van het gesprokene op de gehouden ontmoetingsdag in Kampen waren binnen. Dit houdt verband met de vergadering van de Generale Synode en alles wat dit met zich meebrengt. We hopen in ons volgende nummer het nog ontbrekende te plaatsen. Zo mocht onze ontmoetingsdag weer gehouden worden. Het was een goed samenzijn in Kampen. Als u er niet bent geweest hebt u veel gemist. Het doet ook goed vrienden en bekenden te ontmoeten. De Heere heeft nog te spreken en te luisteren willen geven.

Ds. M.C. Tanis verhuist

Het nieuwe adres van fam. Ds. M.C. Tanis luidt:

Vlet 51a, 4251 DD Werkendam.
Tel. 0183 - 502930

Uit eigen ervaring weten we hoe goed het wonen is in Werkendam. We hebben er zelf 17 jaren mogen wonen en arbeiden. We wensen Ds. en mevr. Tanis na hun lange verblijf in Sliebrecht in alle opzichten van harte een goede tijd toe in Werkendam.

Ambtsdragersconferentie

D.V. zaterdagmiddag 28 november in de Krooswijkhof te Dordrecht, aavang 14.00 uur, sluiting 16.30 uur. Spreker: Ds. K. Hoefnagel. Onderwerp: Onkunde: oorzaken, gevolg en medicijn ertegen.

AvH

De plaats van de heiliging in de prediking (5)

C. De voortgang

Laten we er met elkaar ook op letten in onze prediking dat er voortgang met zijn in de heiliging, omdat het hier op aarde nooit volkomen wordt wat de geëffectueerde heiliging betreft. De Dordtse Leerregels hebben het over het niet geheel verlost worden van het vlees en het lichaam der zonden. Gods kinderen moeten steeds meer worden die ze zijn. Ze hebben Christus' heiligheid ontvangen, maar ze moeten naar het adeldom leren leven. Dat is een heel proces van strijd, worsteling en gebed. Als het goed is kennen wij de spanning van volmaakt voor onze God te willen zijn en daarnaar te streven en tegelijk te moeten constateren dat alles wat de Heilige Geest in ons werkt aan heiliging door ons wordt bevuild en bevekt. Het blijft hier op aarde onvolkomen. We kennen de zin uit de Heidelbergse Catechismus dat de allerheiligste nog maar een klein beginsel heeft van de nieuwe gehoorzaamheid. Het leven van de 'Bijbelheiligen' onderstreept deze leer. We houden ons daarom verre van het perfectionisme. De heerschappij der zonde is in de wedergeboorte overwonnen, hoewel de zonden nog wel danig van zich laten horen. Om het met Matthew Henry op Romeinen 6:6 te zeggen: "hoewel er Kanaänieten overblijven, ze heersen niet meer".

Maar er dient wel groei te zijn. De Bijbel spreekt over 'vervolmaken', 'najagen', 'toenemen' en 'opwassen'. Geen groei naar onszelf toe, maar naar Christus toe. Stilstand in het geestelij-

ke leven is achteruitgang. Ridderus zegt heel treffend dat velen de tering in hun ziel hebben. Het groeit niet, het wordt door van alles gehinderd, het neigt naar de dood. Laten we goed beseffen dat waar de boom omhoog groeit en groter wordt, het wortelstelsel ook groter moet zijn. De groei in de diepte gaat parallel met de groei in de hoogte. Ik bedoel dat de zondenkennis en de droefheid en de afhankelijkheid tegelijk mee moeten groeien met het zicht op de ruimte in het bloed van Christus en de waarachtigheid van het Woord van Gods beloften. Wanneer dat niet samen op gaat - zoals dat bij vele christenen blijkt - dan gaan er dingen mis. In het stuk van de dankbaarheid komt de ellendekennis weer terug. En we nemen ons ook ter harte wat Ridderus in zijn boek schrijft: "het is met velen: vroeg rijp, vroeg rot; haastige speed is zelden goed. Het moet niet zo zijn als een wild paard dat eerst vlug loopt en dan spoedig moe wordt". En tegen die achtergrond en niet om het jagen van Paulus te bestrijden schrijft hij dan: "Wij moeten niet al te haastig volmaakt willen zijn". We moeten de kinderen van de Heere aan-sporen, zeker. Maar niet tot een overspannenheid in het geestelijke. Het mag tijd hebben. We willen bij het preken over de heiliging dit doorgeven wat Saldenus heeft opgemerkt: de hemelse Tuinman is met de minste beginseltjes tevreden, wanneer wij maar genegen zijn om meer voort te brengen. De Heere heeft een gruwel aan mensen die op de rand willen

lopen. De vraag moet in het hart leven hoe ik Gode voor zulk een verlossing zal dankbaar zijn. Ryle zegt het zo in zijn boekje 'Hebt u zekerheid?': "ieder jaar opnieuw moet ons wachtwoord zijn: meer en meer".

Gods kinderen moeten kunnen groeien in het huis des Heeren, ze moeten kunnen groeien in de voorhoven van onze God, zoals Psalm 92:14,15 dat verwoorden. Geven we voedsel? Als de hoorders de wortels hebben leren uitslaan als een plant in het huis van onze God, staan de hoorders dan in goede grond onder onze prediking? Om zo al meer zonden te laten, al meer vrucht van de Geest ten toon te spreiden, "om met verheugde monden te roemen het recht van onze God. In Hem mijn vaste Rots is het onrecht nooit gevonden". Om al minder zonde te doen, en steeds groter zondaar te worden.

D. De vrucht van de heiliging

Wanneer we het nu over de vrucht van de heiliging willen hebben, ben ik mij bewust dat dat een onderwerp op zich zou kunnen wezen. Veel zou er over te zeggen zijn. Dat kan nu niet. Maar ik wil het niet ongenoemd laten. Wie het zevende hoofdstuk van het eerste deel van het boek van Ridderus openslaat vindt daar een hoofdstuk met als titel: 'de voordelen der ware godzaligheid'. Een lijst van 22 voordelen is daar te lezen. "Niet alle, want waar zou men eindigen", schrijft Ridderus. Hij noemt Gods trouwe zorg voor de godzaligen. Ryle wijst ons meer op de vrucht van de heiliging in zijn boekje 'hebt u zekerheid?'. Gebrek aan zekerheid wordt veroorzaakt door onder anderen traagheid in het opwassen van de genade en door een slordige levenswandel. Het laatste noemt hij zelfs één van de belangrijkste redenen. Het pleegt een aanslag op onze zielerust. We gaan het nu niet hebben over de zekerheid van het geloof. Deze ligt zeer zeker verankerd in het Woord van Gods betrouwbare beloften. Ik realiseer mij dat Gods kinderen meer een onbewuste dan bewuste dadelijke heiliging ondergaan. Maar de zekerheid van het geloof wordt wel aangemoedigd en aangevuurd door met een heilige vermaking de vruchten van de verkiezing, uitkomend in een heilig leven, waar te mogen nemen. De zekerheid groeit op de akker van de heiliging. In zijn boek 'Opzien naar het kruis' schrijft Horatius Bonar: "Maar het is zeker dat, als onze heiligheid toeneemt, de vrede in onze harten wordt verdiept, en krachtiger groeit".

Of in zijn boek 'Gods weg van heiligheid': "De weg van vrede en de weg van heiligheid liggen naast elkaar, of beter gezegd, zij zijn één weg. Wat de ene schenkt wordt door de andere meegedeeld, en hij die de ene weg volgt, neemt ook de andere". Maar ook om licht te verspreiden in onze omgeving is het nodig aandacht te geven aan de persoonlijke heiliging van het leven. Opdat er zullen zijn die getrokken worden. Bonar schrijft: "de stralen van dat licht zijn nieuwe gevoelens, nieuwe stemmingen, nieuwe daden, nieuwe woorden, een nieuwe wandel en nieuwe gesprekken". Dat kunnen de voorbeelden zijn die anderen trekken. Maar ook om Gode te verheerlijken. Dat wel het meest. "Want hierin is Mijn Vader verheerlijkt dat gij veel vrucht draagt", heeft de Heere Jezus Zelf gezegd.

Met het oog op deze vrucht van heiliging is de kastijding niet zo erg. Het schijnt geen zaak van vreugde te zijn. Maar het is "opdat wij Zijner heiligheid zouden deelachtig worden".

De kastijding geeft "een vreedzame vrucht der gerechtigheid".

Slot

Ik ga eindigen met te wijzen op nog één zaak. Niet omdat dat er zo nodig ook nog even bijgesleept moet worden. Het is meer dan zomaar een afrondende opmerking. Mijn laatste opmerkingen moeten al het geschrevene in een bepaald kader plaatsen. En trouwens dat moet ook het kader zijn waarin wij preken over de heiliging als gave en opdracht. In het kader van de

belofte. Want God is heilig. Hij eist daarom dat wij heilig zullen zijn. "Weest heilig, want ik ben heilig". Wie dat gaat verstaan mag met verwondering naar de doop kijken en zal er biddend mee werkzaam worden. Wanneer de doop wordt uitgelegd in Zondag 26 wordt gezegd dat we niet alleen met het bloed, maar ook met de Geest gewassen worden. En wanneer dan in vraag 70 gevraagd wordt naar de betekenis daarvan dan blijkt uit het antwoord dat met het bloed wassen de rechtvaardiging is en met de Geest wassen de heiliging is. En dan wordt die heiliging daar omschreven met de woorden: "door de Heilige Geest vernieuwd en tot lidmaten van Christus geheiligd te zijn, opdat wij hoe langer hoe meer der zonden afsterven en in een godzalig, onstraffelijk leven wandelen". In de belofte bij de doop wordt dus de heiliging als gave en opgave aangewezen. Als dan niet alleen de rechtvaardiging, maar ook de heiliging in het kader van de belofte ligt, die betekend en verzegeld wordt in mijn doop, dan is er dus niet alleen de eis in het verbond tot een heilig leven om de drieënige God lief te hebben en de wereld te verzaken en in een nieuw godzalig leven te wandelen. Dan belooft God dus wat Hij Zelf beveelt. In het in Christus geheiligd zijn in verbondsmatige zin ligt de machtige en zekere pleitgrond voor het in Christus geheiligd zijn door wedergeboorte. Hoe zalig is het volk, dat naar deze klanken hoort.

A. van Ek

Gaat de dominee voorbij? (slot)

Net dit artikel wil ik de bespreking van het boekje 'Gaat de dominee voorbij?' gaan afronden. Tenminste proberen dat te doen, want ook ditmaal betreft het een gevoelig onderwerp, waarbij het haast onvermijdelijk zal zijn om nogmaals het mes in het domineesvlees te zetten. Een ontdekkend woord dus, dat duidelijk zal maken in hoeverre een dominee, die een bevindelijke prediking voorstaat, zelf kan verdragen wanneer er eens een enkele keer op een ontdekkende wijze tegen hem gesproken moet worden. Want dat gebeurt bij de behandeling van het laatste onderwerp wel heel direct en op een indringende manier. Wanneer het gaat over een disfunctionerende dominee!

Dominee of pastor

Voordat Ds. M.J.C. Blok deze uiterst kwetsbare materie gaat aansnijden, maakt hij allereerst duidelijk, dat de bekende woorden, waarmee wij gewoonlijk de man, die het ambt van predikant mag bekleden, aanspreken, eigenlijk niet minder dan een waardering over zijn functioneren inhouden. Het maakt immers nogal wat verschil of wij van een predikant zeggen, dat hij een echte pastor is of dat wij met een bepaalde ondertoon opmerken, dat hij een echte dominee is. Ogenscheinlijk wordt hier wel hetzelfde gezegd, maar ondertussen niet hetzelfde bedoeld. Wat is het verschil? Wel met de eerste beoordeling: 'hij is een echte pastor', wordt een positieve

waardering uitgesproken. In de geest van: hij is een man met een warm hart, een herder die betrokken is bij zijn schapen. Die hart voor hen heeft. Echte belangstelling. Hij is dienstbaar. Hij staat naast de gemeenteleden. Hij straalt geborgenheid, nabijheid, vertrouwen en authenticiteit uit. Er is echtheid in zijn geloofsbeleving. Hij kan invoelend luisteren en heeft tact en geduld. Hij hanteert een participatief-coöperatief leiderschap, dat wil zeggen, dat hij zijn eigen zin niet wil doordrijven ten koste van de kerkenraad en de gemeente. Hij is een samenbindend figuur, hij zoekt samenwerking met kerkenraad en gemeente. Het gaat hem niet om zijn eigen eer, maar om de eer van Christus. Wanneer echter van de predikant wordt gezegd, dat hij een echte dominee is. Dan klinkt daar iets in door van: hij is een wat afstandelijke en kille man, een beetje arrogant, autoritair, elitair en dominant. Je merkt het aan zijn hele optreden. Hij is niet zo toegankelijk. Als iets hem niet zint, gaat hij op zijn ambtelijke strepen staan. Hij laat (wellicht onbedoeld) voelen, dat hij duidelijk meerwaarde heeft boven de gemeenteleden. Kortom: hij is een echte dominee. Dat klinkt dus niet zo positief!

Deze simpele voorbeelden geven al aan, dat lang niet iedereen op dezelfde wijze tegen een predikant aankijkt. Uiteraard speelt hier niet alleen het karakter van de betreffende dienaar een rol, maar zeker niet minder het verwachtingspatroon van hem of haar door wie de handelingen van de dominee beslist niet kritiekloos worden gevolgd.

Nu zullen verschillen van mening altijd wel blijven bestaan, maar dit neemt niet weg, dat het beslist geen kwaad kan om eens op een positief-kritische wijze te kijken naar het functioneren van de predikheer. Met opzet druk ik mij zó uit. Met deze benadering meen ik Ds. Blok het meest recht te doen, als hij inderdaad durft te zeggen, dat menig conflict in de gemeente (óf binnen de kerkenraad) terug te brengen is op een min of meer irritante opstelling van de dominee. Het zij dat hij 'zijn gezag' afdwingt op kosten van het ambt en daarom geen enkele tegenspraak duldt. Het zij dat zijn karakterstructuur hem zodanig parten speelt dat deze een gezond functioneren in de weg staat. Bepaalde tekorten worden dan gecompenseerd door een autoritaire houding met dictatoriale trekken. Het is de dominee, die geen enkele of nauwelijks enige tegenspraak duldt.

Hij is de man, die het weet, althans het alléén denkt te weten. Hij is er niet vóór de gemeente, maar meent, dat de gemeente er voor hem is (!). is dat misschien de 'dienaar' van wie wel wordt gezegd, dat het zo'n echte baas is? Die niets liever heeft dan dat hij gediend wordt, in plaats van zelf te dienen. Hoe weinig komt hier de gestalte van de Heere Jezus Christus tot uiting. De gestalte van een dienstknecht. En de gezindheid, waaraan een geroepen dienstknecht herkenbaar behoort te zijn, als vrucht van Zijn bediening: 'Leert van Mij, dat Ik zachtmoedig ben en nederig van hart'!

Hoe zou het moeten zijn?

Bij het nadenken over het functioneren van een dominee is het misschien eenvoudiger om te zeggen hoe het beslist niet moet dan om aan te geven hoe het eigenlijk wel zou moeten zijn. Dat geldt immers in heel wat andere situaties, die een zekere beoordeling rechtvaardigen, evenzeer.

Ongetwijfeld speelt hier de verwachting die de gemeente heeft of mag hebben, een belangrijke rol. Welke verwachting is reëel en welke overtrokken? De ideale dominee bestaat niet. Wie daarmee rekent, zal voor veel teleurstellingen bewaard worden. Echter de dominee zelf, mag zich achter deze realiteitszin niet verschuilen en als een doorlopende verontschuldiging gebruiken voor zijn niet altijd correcte houding of verhouding tegenover de gemeente.

Wat is wenselijk en mag terecht verlangd worden van een dienaar van Christus? Laat ik ook deze laatste keer Ds. Blok zelf aan het woord mogen laten, wanneer hij de verhouding van een dominee tot een gemeentelid typeert als een vertrouwelijke afstand. 'Vertrouwelijkheid ziet op belangstelling, betrokkenheid en solidariteit. In het gesprek met een gemeentelid kun je aangeven dat je ook zelf je twijfels, vragen en je onzekerheid kent. Je staat naast de ander, je probeert aan te voelen wat die ander voelt. Het gemeentelid moet zich niet aan jou gaan binden, maar aan de Heere.

Met 'afstand' bedoel ik niet afstandelijkheid, maar een zekere afstand. Ik denk dat je bij alle vertrouwelijkheid ook een zekere afstand moet bewaren tot een gemeentelid. Om echt te kunnen helpen en te dienen, moet het ook weer niet al te gezellig worden. Ik bedoel niet dat je je als vakman moet presenteren, als specialist, die objectiverend met het gemeentelid omgaat.

Je moet ook jezelf ter sprake durven brengen.' Als bijbelse illustratie roept Blok het voorbeeld van de apostel Paulus op in 1 Kor. 9:15-22. Deze verzen spreken van zijn offerbereidheid. Hij probeerde zoveel mogelijk mensen te winnen door in hun huid te kruipen, opdat hij enigen behouden zou. Hoewel Paulus een christen was, ging hij naar de synagoge om Joden te winnen. Hij is de Joden geworden als een Jood om Joden te winnen. De apostel voegde zich nog naar allerlei ceremoniële voorschriften waarvan hij innerlijk allang los was. Hij kroop in de huid van de Joden om Christus te kunnen prediken. Hij kroop in de huid van de heidenen. Hij verdiepte zich in zijn leefwereld, in zijn denk- en gevoelswereld. Hij benaderde de heidenen niet uit de hoogte, maar van binnen uit. Paulus wist uit eigen ervaring wat het was, om zonder Christus te zijn. Hij ging naast de heiden staan en samen zagen zij op tot God. Beiden moesten immers van genade leven?! Zo werd de apostel ook een soepele persoonlijkheid met gevoel voor verhoudingen. De liefde van Christus drong hem. En hij zocht het behoud van de naaste. Daalde Christus niet af tot ons en kroop Hij niet in onze huid? Werd Hij niet mens?

Zelfverloochening

Zoeken wij naar een oplossing om verstoorte verhoudingen te herstellen, dan is daarbij de christelijke zelfverloochening onmisbaar. Zowel van de kant van de gemeente, als van de zijde van de dominee. Hoe weinig wordt zij gevonden. Heeft dat ook wellicht te maken met de geest van de tijd? De mensen zullen immers meer liefhebbers van zichzelf worden dan liefhebbers van God en van zijn eer? (2 Tim. 3). Door welke beginselen laten wij ons leiden en weten wij ons gedreven? Een vraag tot bezinning aan de gemeenten en haar dienaren. Wie veel van de ander denkt te mogen eisen, mag zichzelf toch niet voorbij zien? Raakt het ons nog, als het ons ter ore komt, dat er in de pastorie zoveel geleden wordt? Wat roept het bij ons, dominees, op als wij weten, dat er in de gemeente(n) gegronde klachten bestaan ten aanzien van ons ambtelijk functioneren? Laat het ons koud en onbewogen, wanneer er terechte kritiek is op onze afstandelijke houding? Meer ambtenaar dan ambtsdrager? Wij doen ons werk, naar eigen overtuiging getrouw en consciëntieus, maar zo vormelijk, zo gladjes en akelig

beroepsmatig. Is de kerk voor ons dan niet meer als een 'bedrijf' geworden. Het klinkt haast spottend, hoewel ik dit door-en-door ernstig bedoel. Als een poging om elkaar wakker te schudden en tot waakzaamheid op te roepen.

Was dat ook niet de bedoeling van Ds. Blok met het schrijven van zijn boekje 'Gaaf de dominee voorbij?' Met de tot nadenken stemmende ondertitel 'een boekje voor dominees en andere kerk-gangers'. Deze doorlichting van ons tijdsbeeld en de werkelijke toestand van het kerkelijke leven van welke signatuur dan ook, geeft ons immers reden tot grote bezorgdheid.

Wij kunnen onze ogen en oren er toch niet voor sluiten, dat het niet goed gaat met de kerk? Ook al beroemen wij ons er misschien op, dat het 'bij ons' nog wel meevalt. En wat bedoelen wij dan als wij zeggen, dat het toch nog niet zo slecht gaat? Gaat het dan goed? Echt goed! Is er sprake van bloeiend geestelijk leven? Werfkracht naar de wereld? Hunkering naar de wederkomst van Christus? Of moeten wij bij eerlijk (kerkelijk) zelfonderzoek zeggen: 'Hoe zal de Heere ons oordelen als de grote Kerkvisitator'. Ik weet uw werken! Dat gij de naam hebt, dat gij leeft, maar

Reden tot verontrusting

Wanneer wij ons kerkelijke leven eens eerlijk zouden toetsen aan wat de Heere van Zijn gemeente vraagt, wie zou dan nog verder durven leven met gevoelens van zelfvoldaanheid?

Tegen het éne kerkverband kijken wij wellicht wat positiever aan dan tegen het andere. Maar is de buitenkant, gelijk ons aller persoonlijk leven, niet dikwijls bedrieglijk? In ieder geval niet in overeenstemming met de werkelijkheid, zoals God die zal oordelen naar de norm van Zijn Woord! Wij weten toch beter. Hier is het dit en daar is het weer wat anders, wat ons bedroeven moet. Maar waar is het echt goed? Wij zouden cijfers kunnen laten spreken van het aantal overspannen dominees over de breedte van het gereformeerde kerkelijke leven. Van incidenten, die leidden tot afzetting of losmaking, zoals recente berichten ons deden weten. Wij hebben genoeg aan onszelf.

De kennis van ons eigen kerkelijke leven. De zorg van onze Generale Synode, waar dit bespreekbaar werd gesteld. Waar drijven deze verontrustende geluiden ons toe? Tot gebed. Tot bekering. In een tijd, waarin de duivel rond gaat als een briesende leeuw. En Gods kerk almeer verdeeld dreigt te raken. En de dominee voorbij gaat als een verschijnsel dat was, maar eigenlijk vandaag in onze turbulente tijd niet meer serieus genomen kan worden?

*'Behoud ons, HEER' der legermachten,
Zo zullen w' ons voor afval wachten;
Zo knielen w' altoos voor U neer.
Getrouwe Herder, breng ons weer;
Verlos ons; toon ons 't lieflijk licht
Van Uw vertroostend aangezicht.*

J.H. van Dijk

vielen ons onze onvergetelijke broeders Ds. Slagboom en Ds. v.d. Ent. En nu dan broeder Boer, die voor ons zo geheel onverwacht door de Heere werd weggenomen.

Geliefden, het roept ons alles toe dat wij hier geen blijvende stad hebben; dat wij op weg zijn naar ons eeuwig huis.

Mozes is in psalm 90 diep onder de indruk van de vergankelijkheid van dit aardse leven. En geen wonder! Hij heeft het in zijn lange leven moeten meemaken dat een heel geslacht om hem heen wegstierf in de woestijn.

Eerst roept hij in herinnering de weldaden, die de Heere vanouds aan Israël heeft bewezen. Hij is altijd weer voor Zijn volk een Woning geweest, een Schuilplaats. En dan wijst Hij op de eeuwigheid van God. Eer de bergen geboren waren, ja eer er iets was, was God er. En alles dankt aan Hem het bestaan. Maar wie is nu tegenover die eeuwige God de kleine nietige mens? "Gij doet de mens wederkeren tot verbrijzeling, en zegt: keer weder, gij mensenkinderen!" Mozes herinnert hiermee duidelijk aan het woord dat God eens tot de gevallen mens sprak: "Stof zijt ge, en ge zult tot stof wederkeren". De vergankelijkheid van de mens is het gevolg van de zonde.

In de volgende verzen komt dat nog duidelijker uit als hij zegt: want wij vergaan door Uw toorn, en door Uw grimmigheid worden wij verschrikt. Gij stelt onze ongerechtigheden voor U, onze heimelijke zonden in het licht Uws aanschijns! De bezoldiging, het loon dat de zonde uitbetaalt is de dood. Als er geen zonde was, dan was er ook geen dood, dan waren er geen tranen, dan was er geen kerkhof en geen graf. En ons vergankelijke leven is nog zo kort ook. Zeventig jaar, of zo wij zeer sterk zijn tachtig jaar. Maar of het nu dertig, zeventig of tachtig jaar is: elk leven is kort als wij erachter staan, als een gedachte! En het uitnemendste ervan is moeite en verdriet. Het uitnemendste, het beste van ons leven, wat onze trots was, is moeite en verdriet. Het verwerven en het bewaren van het levensgenot en de levensgoederen kost moeite en inspanning, en het bezitten en het genieten ervan geeft geen volle bevrediging. En dit leven, vol moeite en verdriet, is nog zo kort ook. Het wordt snellijk afgesneden en wij vliegen daarheen. En nog eens: het vindt alles zijn oorzaak in de toorn van God over de zonde. Wie kent de sterkte Uws toorns en Uw verbolgenheid, naardat Gij te vrezen zijt? En zie dan

Ontmoetingsdag

Openingswoord Ds. M. Vlietstra

Zingen: Psalm 90:1,2

Gebed

Lezen: Psalm 90

Geliefde aanwezigen,

We hebben samen gezongen uit Psalm 90, en we hebben die psalm ook gelezen. De psalm, die ons zo heel nadrukkelijk bepaalt bij de broosheid, bij de vergankelijkheid van het leven. En u zult misschien wel hebben begrepen dat de keus voor deze psalm niet los staat van het zo plotselinge overlijden van ons commissielid van "Bewaar het Pand", br. J. Boer op woensdag 9 september jl. in de leeftijd van 62 jaar. Zijn heengaan betekent allereerst een smartelijk verlies voor zijn vrouw, kinderen en kleinkinderen, die een gelief-

de man, vader en grootvader moeten missen, en die wij in het bijzonder Gods ondersteunende en troostende genade toebidden. Een groot verlies ook voor de gemeente van Barendrecht, die hij vanaf 1974 als diaken mocht dienen.

Hij was quaestor van de Generale Synode van onze kerken, vanwege zijn grote deskundigheid op financieel gebied. En hij vervulde meer functies die ik nu niet ga opnoemen. Maar sinds 1996 was deze bekwame, maar ook zeer bescheiden broeder ook lid van het bestuur van de stichting "Bewaar het Pand" waarvoor hij zich als penningmeester met de liefde van zijn hart inzette. Ook wij missen hem en zullen hem missen. Vorig jaar ont-

gaat Mozes bidden, smeken: Leer ons also onze dagen tellen, dat wij een wijs hart bekomen. Heere, leer het ons toch inzien dat ons leven maar zo kort is, dat het bij dagen telt, dat wij altijd op de grens leven van tijd en eeuwigheid. Heere, bewaar ons er toch voor dat wij over de ernst van het leven zouden heenhuipelen, dat wij de dood almaar van ons af zouden zetten. Want wij zijn er zo aan toe: een handbreed!

O God, dat wij toch een wijs hart van U mogen bekomen, een hart, door U begiftigd met die wijsheid, waarvan de vreze des Heeren het beginsel is. Heere, ontdek onze ogen, opdat wij zien mogen, dat wij vanwege onze zonden onder het rechtmatig oordeel des doods liggen. Onder het oordeel van de lichamelijke, van de geestelijke en van de eeuwige dood!

Geliefden, dat de ernst van het leven, dat de vergankelijkheid, de broosheid van het leven, waarmee wij voortdurend worden geconfronteerd, ons tot deze bede mocht uitdrijven. Tot dat gebed om een wijs hart, om een hart dat de Heere vreest. Want nu hebben wij te doen met een God, Die geen lust heeft in onze dood, maar in onze bekering en in ons leven. Met een God, Die op de bede om een wijs hart het antwoord gereed heeft in de Zoon van Zijn welbehagen, in de Zoon van Zijn eeuwige liefde, in de algenoegzame Zaligmaker, de Heere Jezus Christus. Aan Hem is het loon der zonde uitbetaald, de dood in al zijn verschrikking. Maar in die weg heeft Hij de dood uitgestorven en overwonnen en het leven, het eeuwige leven verworven voor zondaren, gevallen Adamskinde-

ren, die de dood verdiend hebben en die zich bij het ontdekkend licht van de Heilige Geest die dood ook leren waardig keuren. Wonderheerlijk evangelie in een wereld vol stervenden. Alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe. O, Hoor dan de stem van de Heere Jezus Zelf: Die in Mij gelooft zal leven, al ware hij ook gestorven. Die in Mij gelooft zal niet sterven in eeuwigheid.

Leer ons also onze dagen tellen, dat wij een wijs hart bekomen!

Zo bidt Mozes en hij wil dat wij het bidden. Bidden om een wijs hart, dat de Heere door Zijn Geest alleen geven kan, maar dan ook geven wil. Mozes heeft het ontvangen. Nietwaar: die bidt, die ontvangt! Daarom mocht Mozes die goede keus doen, "verkiezende liever met het volk van God kwalijk behandeld te worden dan voor een tijd de genieting der zonde te hebben; achtende de versmaadheid van Christus meerdere rijkdom te zijn dan de schatten van Egypte, want Hij zag op de vergelding des loons.

Ook Mozes is gestorven. Maar hij mocht leven voor rekening van Christus, Die ook voor hem de rekening heeft betaald. En hij stierf aan Gods hart. Zijn sterven betekende voor hem eeuwige winst.

Zalig zijn de doden, die in de Heere sterven van nu aan. Ja! zegt de Geest, opdat zij rusten van hun arbeid; en hun werken volgen met hen.

Wij zingen samen Psalm 89:7,8

hebbe" Johannes 3:16. Door de zondeval is de mens een verwerper van het Woord Gods geworden. Hij bestrijdt de onfeilbaarheid van het Woord Gods. De Bijbel is dan niet het schriftgeworden Woord van God. Daarmee hangt samen dat Jezus Christus niet het vleesgeworden Woord van God is. Bij Kuitert zien wij een ontwikkeling ten deze. Eerst heeft hij geschreven over een onbetrouwbare rand aan de Bijbel. Het centrum van Gods Woord diende evenwel gehandhaafd te worden. Het werk van Christus zou moeten blijven staan. Maar de ontwikkeling is stap voor stap verder gegaan. Nu is het zover gekomen dat Kuitert stelt dat Jezus niet de zoon van God is, hij ontkent de Goddelijke natuur van Christus. Als Christus niet de goddelijke natuur heeft valt de zonde mee, dan behoefde God niet Zijn eniggeboren Zoon in deze wereld te zenden tot verlossing van Zijn Kerk.

Saulus

Het sanhedrin heeft ook niet willen aanvaarden dat Jezus de Zoon van God is. Zo was het eertijds ook in het leven van Saulus. Hij heeft dit ook niet willen aanvaarden. Hij heeft het met inzet van al zijn krachten bestreden. Maar de Heere heeft een onbegrijpelijk groot wonder verricht in het leven van Saulus. Hij werd staande gehouden op de weg naar Damascus. Hij werd gearresteerd door God. De Heere is in zijn leven gekomen. Hij heeft geleerd wie God is: Heilig, rechtvaardig maar ook lankmoedig.

Alles buiten Christus werd Saulus ontnomen. Hij heeft eigen naam leren spellen: zondaar, wetsovertreder, doelmisser, opstandeling. Hebben wij deze zaken ook al mogen leren? Hebben wij de Naam van God leren kennen alsook eigen naam leren spellen en belijden? Kent u verwondering over de lankmoedigheid van God? Is uw levensboek opengestaan? Als dat gebeurt staan we er verwonderd over dat we bij het begaan van zonden niet zijn weggevaagd door God. Hoe is het mogelijk dat ik toen nog gedragen en gespaard ben. Hoe is het mogelijk dat ik nog leef.

Welk een wonder dat ik nog mag zijn in het heden der genade, dat ik de prediking nog mag beluisteren. Mochten we ook alles buiten Christus kwijtraaken? Konden we het niet meer doen met onze tranen, bevindingen, gevoelens, goede werken en godsdienstige ijver? Hebt u als een gans verlorene Christus nodig leren krijgen?

Toespraak Ontmoetingsdag

Wie is Jezus?

Het Sanhedrin

Het laatste geruchtmakende boek van Prof. Kuitert stelt ons voor de vraag wie Jezus is. Deze vraag is niet nieuw. Ook het antwoord wat nu gegeven wordt is niet nieuw. Kuitert ontkent immers dat Jezus de Zoon van God is. Hij ontkent Zijn goddelijke natuur. Hetzelfde vond plaats tijdens de omwandeling van Christus op deze aarde. De hogepriester stelde aan Jezus deze vraag: "Ik bezweer U bij den levenden God, dat Gij ons zegt, of Gij zijt de Christus, de Zoon Gods?" Het antwoord klonk: "Gij hebt het gezegd." Daarop verscheurde de hogepriester zijn klederen en riep het uit: "Hij heeft

God gelasterd; wat hebben wij nog getuigen van node? Zie, nu hebt gij Zijn godslastering gehoord." Zo is het des doods schuldig over Hem uitgesproken.

Kuitert

Kuitert schrijft in zijn nieuwste boek dat de mensen Jezus Zoon van God hebben gemaakt. Hij is het niet en heeft het nooit willen zijn. Hier stellen wij het duidelijk getuigenis van Gods Woord tegenover: "Alzo lief heeft God de wereld gehad dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft niet verderve, maar het eeuwige leven

Onze kerken

Het is ontzettend wat er gebeurt in de Gereformeerde Kerken. Maar ons past geen zelfverheffing boven hen. Ook in onze kerken zijn verontrustende ontwikkelingen. Een schip op strand is een baken in zee. Het feit dat ontmoetingsdagen belegd worden door de stichting Bewaar het Pand spreekt ervan dat er verontrustende zaken zijn. Daaruit zijn de ontmoetingsdagen in het verleden immers voortgekomen. Ds. Den Butter heeft een en andermaal geschreven in ons blad Bewaar het Pand over de verontrustende opvattingen van Dr. B. Loonstra. Iets van zijn opvattingen willen wij weergeven. Loonstra zet een vraagteken achter bepaalde historische gegevens. Op pag. 4 van zijn boek lezen we "Archeologische vondsten op de plaatsen waar vroeger Jericho en Ai gelegen hebben, komen niet overeen met de berichten over deze plaatsen in Joz. 2, 6, 7 en 8". Hij laat in het midden waar het gelijk ligt.

Ernstiger is wat geschreven wordt over de hemelvaart van de Heere Jezus en over Pinksteren. Loonstra schrijft p. 210 "Wat de hemelvaart van Jezus betreft, de heilswerkelijkheid die daarmee wordt aangegeven is, dat Hij na zijn opstanding de onzichtbare ruimte van God is binnengegaan en de heerschappij van zijn Vader ontvangen heeft. De voorstelling dat Hij werd opgenomen terwijl zij het zagen en dat een wolk Hem aan hun ogen onttrok (Hand. 1:9) is daarbij niet essentieel en dus ook niet onmisbaar. Deze voorstelling sluit aan bij het toenmalige wereldbeeld van de woonplaats van God boven de lucht en de wolken. Ik houd het erop dat het hier om een reële visualisering gaat van het afscheid van Jezus, waarin Hij Zich heeft aangepast aan de ervaringswereld van zijn discipelen."

De belijdenis zegt daarentegen duidelijk dat de hemelvaart van de Zaligmaker zichtbaar, plaatselijk en lichamenlijk was. De discipelen hebben het met hun eigen ogen aanschouwd. Worden hier geen verontrustende vraagtekens geplaatst? Over Pinksteren worden ook verontrustende dingen geschreven op blz. 211. Het kan wat Loonstra betreft verstaan worden als een latere verbeelding van de heilswerkelijkheid van het leven door de Geest en behoeft niet een weergave te zijn van een historische gebeurtenis die toen en daar heeft plaats gevonden exact zoals Hand. 2 beschrijft. "Aan de heilswerkelijkheid wordt daarmee niet

tekort gedaan" aldus Loonstra.

Het roept vraagtekens op wanneer wij spreken over de cultuurgebondenheid van de Bijbel, zoals Loonstra in zijn boek doet. Het roept vragen op wanneer gesteld wordt dat bepaalde voorstellingen in de Bijbel het stempel van hun tijd dragen. Op blz. 204 lezen wij "Onderricht geven door de vrouw doet daarom geen afbreuk aan de geordende verhouding tussen man en vrouw. Het verbod op het geven van onderricht door de vrouw verliest daarom in onze context zijn betekenis." Wordt hier de weg niet gebaad voor de vrouw in het ambt? Een opvatting die onze kerken altijd hebben afgewezen. De gereformeerde opvatting is dat de Schriften het genoegzame Woord van God zijn, in alle opzichten volkomen, zonder dat wij er iets tegen kunnen zeggen. De consequentie van opvattingen zoals die door Loonstra ontwikkeld worden is dat de eenvoudige bijbellezer er niet meer uitkomt. Theologen zijn nodig om de eenvoudige bijbellezer de Schrift te doen verstaan. Wat is echter nodig om Gods Woord te verstaan? Onderwijs door Gods Geest. Paulus had veel geleerd aan de voeten van Gamaliel, maar toch niet werkelijk de Schriften verstaan. Maar door Goddelijk onderwijs mocht hij leren dat er niets van de mens in aanmerking kwam als het gaat om zalig te worden, dat het alles Gods werk is. Hij had in een afbrekende weg door armmakende genade de Christus leren kennen. Die Christus is hij ook gaan prediken. We lezen dat in Hand. 9:20 "En hij predikte terstond Christus

in de synagogen, dat Hij de Zone Gods is." Nu geen bestrijding meer, maar onderwerping aan Christus en prediking van de enige Naam gegeven tot zaligheid. Hoe was de reactie op zijn prediking? Die dit hoorden ontzetten zich. Wie had dat immers kunnen denken. Een verklaarde vijand tot een vurige volgeling geworden. "Is deze niet degene, die te Jeruzalem verstoorde die dezen Naam aanriepen, en die daarom hier gekomen is, opdat hij hen gebonden zou brengen tot de overpriesters?" Nu verwachtte Paulus het alleen van het werk van die enige en volkomen Zaligmaker.

Verstaan we dat?

De Heere is de Almachtige. Geloven we dat werkelijk? Het wordt elke zondag beleden. Maar zijn we ervan overtuigd? Wie had gedacht dat Saulus bekeerd zou worden? Het is toch werkelijkheid geworden. Zo is het maar een wenk van Gods alvermogen mensen met verkeerde opvattingen te bekeren. De vraag voor ons is: Wat heeft de prediking uitgewerkt in ons leven? Zijn we nog onbekeerd gebleven? Haast u om uws levens wil. Hebt u de Naam Gods leren kennen alsook eigen naam? Werd alle hoop buiten Christus u ontnomen? Hebt u Hem zo nodig leren krijgen in Zijn namen, naturen, ambten, staten en weldaden? De Heere zal Zijn werk in stand houden. Hij volvoert Zijn welbehagen. Hij zal de eer van Zijn werk ontvangen: door U, door U alleen, om 't eeuwig welbehagen.

Ds. A. van Heteren

Opening middagbijeenkomst

Twee getuigen

En Ik zal Mijn twee getuigen [macht] geven, en zij zullen profeteren duizend tweehonderd zestig dagen, met zakken bekleed.

Op.11:3

Om het Woord Gods en het getuigenis van Jezus Christus is Johannes verbannen op Patmos. Hij ziet dat de zegels van het geschiedenisboek worden opengebroken. Maar voordat het eindoordeel komt en op de laatste bazuin geblazen zal worden ontvangt Johannes van de engel een klein boekje. Opnieuw wordt een deel van de Raad van God hem bekend gemaakt. Wanneer God Zijn Raad bekend maakt, zijn dat zoete woorden. Wanneer Gods

recht en genade verkondigd worden, dan kan het niet anders of een ziel smelt daar onder weg. Als Gods gena en waarheid worden ontmoet dan is er blijdschap. Hoe is het mogelijk dat de Heere naar zulk een heeft omgezien! Dan wordt de vrede met een kus van het recht begroet. Maar de uitwerking heeft bittere gevolgen. Geen kroon zonder kruis. Door lijden tot heerlijkheid. Het eindoordeel komt. Christus als de getrouwe Getuige heeft bitterlijk geweend toen Hij het oordeel zag komen en Zijn genade prediking werd afgewezen. Maar voor dat het wereldinde er zal zijn geeft de Heere nog een tijd van voorbereiding op het einde. Johannes ontvangt een rietstok

om de tempel Gods te meten. Het oude tempelcomplex te Jeruzalem bestond helaas niet meer. Wat kan dat een verdriet doen als de luister van het oude is voorbij gegaan. Maar dit gezicht is niet gegeven om te treuren over wat niet meer is. Het gezicht bevat juist zoveel troost omdat het verkondigt hoe het met Gods kerk in de toekomst zal gaan. Er zal een gemeente van de levende God zijn. Christus zal Zijn kerk bewaren. Hij zal ze afschutten van het voorhof der heidenen. Die buiten de tempel zijn, zullen vergaan. Dat is het terrein wat aan de heidenen is overgegeven. De wereld zal opkomen en de heilige stad vertreden. De uitwendige godsdienst zal de kerk binnen dringen. Hoe zal de ware Kerk dan staande kunnen blijven? De Koning van de Kerk zal Zijn twee getuigen daartoe de kracht geven. Er zijn veel voorbeelden uit de Schrift te noemen waaraan we kunnen zien dat de Heere aan Zijn kinderen getuigenis heeft gegeven in de strijd. Denk maar aan Habel en Henoch in de eerste wereld. Op weg en reis naar het beloofde land geeft de Heere in Mozes en Aaron getrouwe getuigen aan een ontrouw volk. En in de tijd als het volk de afgoden dient zendt de Heere Zijn profeten Elia en Elisa. Het is duidelijk dat het getuigen van Christus zijn. De Zone Gods spreekt hier. We moeten daarom niet denken aan de getuigen die er geweest zijn. Alsof Zijn hand nu verkort zou zijn. Integendeel. Er zullen ook in het laatste der dagen twee getuigen zijn. Dat is niet veel, maar wel genoeg. Ze staan in ieder geval niet helemaal alleen. Want in de mond van twee getuigen zal immers alle woord bestaan. Tot de jongste dag zal God in Zijn gemeente predikers geven die de heerschappij van de boze zullen tegenstaan en die de afgoderij zullen aanwijzen. Laten we echter nu niet naar een ander kijken. Laten we niet zeggen die heeft het niet of is geen trouwe getuige. Maar laten we ons onderzoeken of Gods Geest met onze geest getuigt. De kanttekening op vers 1 zegt namelijk, wie die getuigen zijn. Dan worden er twee zaken genoemd. Zij leren allereerst de noodzakelijkheid van het brandoffer altaar. Denk aan de tollenaar die van verre stond en zijn ogen niet durfde opheffen. Hij heeft gebeden: o God wees mij arme zondaar genadig. De getuigen van Christus hebben dagelijks Zijn bloed ter verzoening nodig. Niet eigen verdiensten, maar Christus en Zijn offer alleen is de eerste oorzaak van hun

verzoening. Daar waar het Woord der verzoening recht wordt gepredikt daar vindt het weerklink door het werk van de Heilige Geest. Waar het bloed van Christus drupt worden zijn getuigen macht gegeven. Dat is het eerste: het getuigenis van het volbrachte werk van de Zone Gods.

Het tweede waar die getuigen aan te herkennen zijn is dat ze leven bij het gouden wierook altaar. Ze zijn ware bidders geworden. De enige God kunnen ze alleen aanroepen door de enige Middelaar Gods. Bidden vanuit de verslagenheid over zonden en schulden. Als armen, onwaardigen.

Ontbreekt het in onze kerken aan deze twee zaken? Christus heeft aan Zijn twee getuigen macht gegeven. Macht is niet hetzelfde als kracht of geweld. Macht wordt genormeerd door het recht. Kracht kan bruut onrecht zijn. De macht die Christus geeft verwacht het niet van zichzelf. Gegeven macht schuilt geheel weg achter Christus. In Zijn Naam en op Zijn gezag spreken ze in de gelegenheden die Hij geeft.

De Heere geeft nog dat we onder Zijn getuigenis zondags mogen opkomen. Maar zoeken we het ook in de week? Om Zijn Woord biddend te onderzoeken? Daar ligt de macht van de Kerk. Daar alleen, maar daar ook voor allen die het getuigenis mogen bevestigen met hun leven. De kanttekening wijst naar plaatsen waar de getuigen vertre-

den werden en op de brandstapels werden gedood. In de achterliggende maanden hebben we de plaatsen bezocht waar in 5 jaar tijd meer dan 300 bloedgetuigen van Christus gedood zijn. Maar de geschiedenis verhaalt dat voor ieder gedode getuige er 100 gewonnen werden voor de zaak van Christus. Ontroerende getuigenissen zijn bewaard gebleven. Te midden van de pijn werd getuigd tot elkaar: 'heb goede moed, we zullen een vreugdevol en zoet avondmaal hebben. Credo. Welkom kruis van Christus. Mijn geest verheugt zich.' En we hebben ze gesproken. Enkelingen in verhouding met de wereld. Maar die door genade nakomelingen waren. Die ten eerste het verzoenend werk van Christus kenden en ten tweede daar biddend bij leefden. Twee getuigen. Het Gods getuigenis stelt hen schuldig. Ze gaan in rouwgewaad gekleed. Maar voor hen zal de tijd van de verdrukking plotseling worden afgebroken. Dan zal hun zak ontbonden worden. Hun weeklacht en geschrei zullen dan veranderen in een blijde rei. Zullen we er bij mogen horen? Buig dan en neem nog de toevlucht tot dat verzoenende bloed.

Behoeftig volk in hunne noden, in hun ellend en pijn. Gans hulpeloos tot Hem gevloten, zal Hij ten Redder zijn.

ds. M. van der Sluys

Slotwoord Ontmoetingsdag

En ik kwam te Jeruzalem en was daar drie dagen

Nehemia 2:11

In het boek Nehemia gaat het om het herstel van Sion. De muren zijn verscheurd en de poorten zijn met vuur verbrand. De noodzaak van de opbouw van Sion wordt Nehemia op het hart gebonden. Hij geeft zijn hoge positie aan het hof van de koning van Perzië op en krijgt toestemming van de koning naar Sion te reizen.

Daar aangekomen neemt hij drie dagen rust. Tijd om bij te komen. Tijd van bezinning. Dat is ook voor vandaag noodzakelijk. Die medearbeider Gods wil zijn in het herstel van Sion, moet zich eerst bezinnen. Hij heeft toerusting nodig. Welke instrumenten moeten gebruikt worden? Welke wapen zal hij gebruiken in de strijd met de oppositie?

Daarvoor houdt de stichting Bewaar

het Pand haar toogdagen. Wij zijn vandaag naar Kampen 'getogen'. Vanuit alle windstreken. Om in Kampen te leren kampen. Er was eens een ongelletterde predikant, die meedeelde dat hij aan drie 'universiteiten' had gestudeerd: in Kampen had hij leren kampen. In Leiden leren lijden. En in Utrecht had hij geleerd dat genade vanuit 't recht wordt ontvangen. De toogdagen willen toerusting geven voor de opbouw van Sion en voor de strijd die daarmee gepaard gaat.

Wij worden kerkelijk met puinhopen geconfronteerd. Het kan ook in ons persoonlijk leven een puinhoop zijn. Nehemia kon daarin niet berusten. Hij is voor ons allen een lichtend voorbeeld. Een type van Christus, die meer dan enig ander medelijden heeft met Sions gruis. Genade doet niet alleen uitzien naar persoonlijk herstel. De nood van het ganse Sion wordt op ons hart gebonden. Er is veel puin te rui-

men. Persoonlijk en kerkelijk. En die Sions welzijn zoekt moet op weerstand rekenen. Met Nehemia moeten wij elkaar opwekken: 'komt en laat ons Jeruzalems muur opbouwen, opdat wij niet meer een versmaadheid zijn.' Er zijn in het kerkelijk leven destructieve en constructieve krachten. Destructief zijn we bezig als wij Sions muur afbreken. Sommigen hebben daar behagen in. Constructief zullen wij ons in onze plaatselijke gemeente en in het breder kerkverband moeten opstellen. Medearbeider Gods zijn. Wij zijn allemaal op reis naar de eeuwigheid. Laten wij het goede voor elkaar en voor Sion zoeken.

Misschien zegt iemand: "ik kan dat niet." Daarom gaan wij straks ook zingen met Psalm 105:3 en 5. Vraagt naar de Heer' en Zijne sterkte, naar Hem die al uw heil bewerkte. Zoekt dagelijks Zijn aangezicht. Gedenkt aan 't geen Hij heeft verricht. Want God zal Zijn waarheid nummer krenken. Alleen de God des hemels, die hoog woont maar ook laag niet, zal het ons doen gelukken. En wij, Zijn knechten, zullen ons opmaken en bouwen.

Ds L.W. van der Meij

Watersnood in Bangladesh en China

In Azië is de bevolking van Bangladesh en China getroffen door een enorme watersnood. Miljoenen mensen zijn hun onderdak en hun werk kwijt geraakt. Er is een groot tekort aan voedsel, kleding en huisvesting. Naast deze eerste noodhulp is er ook dringend steun nodig voor de wederopbouw.

Deputaten Hulpverlening steunen de noodhulp via aanvragen van de stichting Tear Fund voor Bangladesh en stichting China voor China.

Voor structurele hulp voor opbouw is via Goed Werk een aanvraag ontvangen van Cor-the Jute works in Dacca, Bangladesh. Deze christelijke organisatie geeft vrouwen goede werkgelegenheid zonder winst oogmerk en heeft een nieuw onderkomen, vluchtplaats voor nieuwe watersnoden en huizen nodig.

Deputaten Hulpverlening vragen gemeentelieden en kerken om de bevolking van Bangladesh en China in de voorbede te gedenken. Uw giften zijn van harte welkom op giro

53.53.00 of bank 36.51.30.648 ten name van Kerkelijk Bureau Chr. Geref. Kerken te Veenendaal met vermelding van BANGLADESH.

Voor de belangstellenden is een informatiepakket beschikbaar.

Deputaten Hulpverlening

Postbus 453

3900 AL Veenendaal

Tel. 0318-522827

Fax 0318-518932

e-mail diac.bur.cgk@tip.nl

Persbericht L.C.J.

"Opsporing verzocht... een levende christen!"

Dit thema staat centraal op het Jeugdappèl van het Landelijk Contact Jeugdverenigingen Christelijke Gereformeerde Kerken, D.V. zaterdag 24 oktober 1998. Wij nodigen alle jongeren van harte uit tot het bijwonen van deze bijeenkomst. 's Morgens beginnen we om 10.30 uur en 's middags om 14.15 uur. De middagbijeenkomst zal rond 16.15 uur worden afgesloten.

Het Jeugdappèl wordt gehouden in Aqua Indoor, Dalweg 181 te Soest.

Een levende christen, "Ben jij dat?". Over deze vraag denken we eerst na. Ds. P.D.J. Buijs leidt dit deelthema in. En als jij dat niet bent, "hoe word jij dat?". Ds. P. den Butter hoopt ons hierover meer te vertellen.

Tijdens het morgenprogramma zal het startsein gegeven worden voor de nieuwe landelijke actie. Dit jaar zal actie gevoerd worden voor een project van De Bond tegen het vloeken. De bedoeling van deze actie is om jongeren bewust te maken van de hedendaagse taalverruwing en hen te wijzen op de mogelijkheden om daar met anderen (niet)kerkelijke jongeren over te praten. Met de opbrengst van de actie hoopt de Bond een scholenwerker te kunnen bekostigen, die op uitnodiging voorlichting gaat geven. Dit is mede noodzakelijk vanwege de toeneemende vraag, ook vanuit openbare (!) scholen, om "iets" te doen aan taalverruwing. Speciaal voor deze actie is onder andere een uniek fotoboek uitgegeven met foto's en gegevens van alle Christelijke Gereformeerde kerken. Op het Jeugdappèl zal dit boek worden gepresenteerd.

's Middags hopen we iets te zien van Gods werk in China. De Stichting Bonisa-zending zal ons hierover informeren.

Een levende christen zijn, "wat gééft dat?". Dat is de titel van het laatste deelthema op het Jeugdappèl. Dat zal ingeleid worden door Ds. R. van Beek. Aan het eind van de dag gaat een aantal mensen met elkaar in gesprek. Zij praten met elkaar over hoe het in de praktijk is om een levende christen te zijn in de maatschappij waarin zij leven, op de plaats waar zij werken en de situaties waarin zij zich bevinden. Maar ook wat het geloof voor hen heel persoonlijk betekent en welke plaats de HEERE God in hun leven heeft gekregen.

In de pauze zijn er diverse activiteiten. Naast ontmoeting, zang en het bezoeken van de informatiemarkt is er gelegenheid om aan de workshop over evangelisatie deel te nemen. Dhr. W.A. den Hertog, o.a. evangelist onder gedetineerden, hoopt deze workshop te leiden.

Wij hopen op en bidden om een gezegende dag, waarop God in Christus, als de Levende in het middelpunt zal staan.

Commissie Jeugdappèl LCJ

Voor inlichtingen: Piet Verluise, jeugdwerkadviseur LCJ, tel. 0345-642 380

Christelijke Hogeschool De Driestar

G.O.L.V.

V.G.S.

OPEN BRIEF

Aan alle kerkenraden en aan alle ouders in de kring van het reformatisch onderwijs

L.S.,

De bijbelse opdracht om onze kinderen op te voeden in de vreze des Heeren geldt voor elk geslacht. Die opdracht is ook in een periode van vergaande ontkerstening van het grootste belang. God werkt middellijk. Daarom rust op het christelijk onderwijs, dat zich richt op de uitgangspunten van Reformatie en Nadere Reformatie de bijzonder verantwoordelijke taak om onze kinderen en jongeren te vormen voor de maatschappij van morgen. Veel is ons in het reformatisch onderwijs in de ruimste zin van het woord geschonken. Thans bezoeken ruim 32.000 kinderen de basisscholen. Als we de protestants-christelijke scholen met een sterk behoudend karakter erbij rekenen, is dat getal nog

aanzienlijk groter. Daarnaast zijn elke dag 20.000 jongeren te vinden in de zeven reformatorische scholengemeenschappen voor avo, vwo en vbo.

Verantwoord onderwijs in de schoolpraktijk van elke dag hangt uiteraard vooral af van de beschikbaarheid van goede leerkrachten, die zich principieel stellen op het standpunt van de oude gereformeerde belijdenis. *Juist ten aanzien van de personeelsvoorziening zijn er zorgen.* Mogen wij u daarin door middel van deze open brief laten delen?

Is er te weinig belangstelling voor de opleidingsmogelijkheden in eigen kring? Dat is niet het geval. We zijn bijzonder dankbaar voor de aanmelding van de vele vrouwelijke studenten bij een opleidingsinstituut als "De Driestar". Maar ... onze jongens laten het afweten. De aanmelding van mannelijke studenten ligt de laatste jaren op $\pm 20\%$ van het totaal. Daarvan valt in de praktijk nog een gedeelte af. Dat betekent ... steeds minder mannen voor de klas, terwijl het voor oudere kinderen vanuit pedagogisch gezichtspunt belangrijk kan zijn om ook eens een 'meester' te hebben. Deze ontwikkeling betekent ook ... steeds minder mannelijke kandidaten voor de functie van directeur.

Bij het voortgezet onderwijs zijn er dit jaar voor het eerst ook vrij grote problemen. We delen in een landelijke ontwikkeling, waarbij de lerarenopleidingen in omvang teruglopen. Ook onder ons kiezen steeds minder jongeren voor een opleiding tot docent bij het voortgezet onderwijs. De gevolgen zijn duidelijk. Dit jaar waren er zo'n zeventig vacatures, waarbij te vrezen valt dat een deel ervan onvervulbaar is. De problemen voor de besturen om de scholen draaiende te houden nemen ernstige vormen aan. Daarbij komt nog dat het reformatorisch onderwijs nog niet geheel is uitgebouwd. Elk jaar komen er nog banen bij. Vaak ontbreken geschikte sollicitanten ...

Wat is de achtergrond van deze ontwikkeling bij het primair en voortgezet onderwijs? Aan de beloning van het leraarschap kan het niet liggen. Die is tegenwoordig goed. Waar schort het dan aan? Aan de opleiding? Daar is de laatste jaren steeds meer ruimte gekomen voor ieders persoonlijke aanleg en belangstelling. Dat geldt ook voor de keuze voor dat deel van het basis-

onderwijs waartoe men zich agetrokken voelt. Onze maatschappij is veranderd. Dat heeft mede geleid tot een afnemende waardering van het leraarschap. Het werk vraagt nogal wat inzet. Zien vooral onze jongens de uitdaging daarin, de roeping daartoe? Of zijn we bezig in slaap te vallen? Taant onder ons de belangstelling voor het onderwijs naar Gods Woord? Neemt bij onze jongens de liefde af voor dit verantwoordelijke werk? Verstaan we het woord van Luther niet meer: "De functie van schoolmeester is naast het predikambt de allernuttigste, grootste en beste. Ik weet het bovendien nog niet wie van de twee de beste is"? Onderwijs geven betekent óók: zaaien van het Woord. Het behaagt God ook het onderwijs te gebruiken om door het zaad van het Woord Zijn Koninkrijk op te richten in de harten van onze kinderen en jongeren. Wat is het een mooie taak daaraan dienstbaar te mogen zijn.

Als de geschetste situatie op vrij korte termijn niet verandert, gaat het niet goed met onze scholen! Ouders, wijzen we onze jongelui met een mbo-, havo- of vwo-opleiding, wanneer ze aanleg hebben voor kennisoverdracht en betrokken zijn op kinderen, wel voldoende op de mogelijkheid om het onderwijs te dienen? Kerkenraden, de zorg voor de instandhouding van voldoende werkelijk gereformeerd onderwijs gaat u volgens zondag 38 van de Heidelbergse Catechismus direct aan. Het basisonderwijs heeft ook behoefte aan getalenteerde jongens met liefde voor het onderwijs, die hun mannetje kunnen staan. Het voortgezet onderwijs schreeuwt om jonge leraren en leraressen. Laten we ieder in eigen gezin, kerk en kring bij onze jongeren interesse wekken voor een taak bij het onderwijs. Belangstelling en liefde kunnen middelijkerwijs ontstaan door opmerkingen van ouders, aanbevelingen op de catechisatie, een goed woord op de kansel. Laten we allen doen wat onze hand vindt om te doen. De noodzaak is er! De tijd dringt!

De Heere zegene uw en ons pogen en gedenke alle onderwijs naar Schrift en belijdenis in Zijn onverdiende gunst en genade. Inmiddels verblijven wij met vriendelijke groet en hoogachting,

M. Golverdingen vdm
voorzitter van de Vereniging voor Gereformeerd Schoolonderwijs (VGS)

A. Karens
voorzitter van de Gereformeerde Onderwijzers- en Leraren Vereniging (GOLV)

Drs. I.A. Kole
lid van de centrale directie van de Christelijke Hogeschool "De Driestar"

Boekbesprekingen

JBGG Woerden, **Wees jezelf**, Waar kies je voor?, deel 2, 128 blz., f 12,90, bestemd voor jongelui vanaf 16 jaar. Een breed scala van onderwerpen wordt in het kort aan de orde gesteld. Het boekje bestaat uit 20 hoofdstukjes. Enkele zaken willen we noemen: Popmuziek, gospelmuziek, moderne media, verslaving, vrijetijdsbesteding, milieu, bidden voor je eten op het werk. We lezen op blz. 25: "Tijdens een bijeenkomst van jongeren vroeg ik wat ze het moeilijkst vonden op de eerste werkdag in een nieuwe baan. Het antwoord was: 'Bidden voor het eten'!" Het boekje bevat veel nuttige stof tot bezinning en standpuntbepaling voor onze jongeren.

Ds. Joz. A. de Koeijer, **Ontmoeting met Dr. D. Martyn Lloyd-Jones**, Herkenning of verwarring?, 47 blz., f 7,50, Uitgeverij De Banier - Utrecht. Achtergrond van de zienswijze en prediking van Lloyd-Jones worden belicht: De opvatting over de vleeselijke mens in Rom. 7:14 en de doop of de verzegeling met de Heilige Geest, waarbij vraagtekens geplaatst kunnen worden. Het verhelderende boekje is gebaseerd op een lezing gehouden op de "Haamstede Conferentie".

Ds. J.W. Slager, **Gij hebt mijn rechterhand gevat**, 62 blz., f 14,90, Uitgeverij de Groot Goudriaan - Kampen.

Het boekje verscheen eerder in 1977. De ondertitel luidt: 'Herinneringen aan Pieterella Neele en Aagje de Vries.' Het boekje is nu door J.M. Vermeulen voorzien van een levensschets van Ds. J.W. Slager. Het boekje tekent hoe de Heere heeft gewerkt in het leven van twee kinderen Gods. Om u een indruk te geven willen wij u iets weergeven uit dit boekje. Op blz. 20 wordt verhaald hoe de keuze van Ruth gedaan mocht worden. Dan lezen we

op blz. 21: "Zij was niet zoals velen menen in deze dagen, die zeggen dat ze met Ruth de keus hebben mogen doen, en daarin gelukkig zijn. O neen, de ware keus maakt ons juist ongelukkig in onszelf, want in de keus bezit men niet wat men verkiest, alleen heeft het tot eigenschap een aanklevend leven." Gods volk wordt dan als het gelukkigste volk gezien. "Maar ach, zij stond daar buiten, buiten God en buiten dit zalige leven, waarin dat volk zich mocht verlustigen o, dat gevoelige buitenstaan en nochtans zo'n innerlijke betrekking te ontwaren op dat volk en op dat leven."

Ds. J.J. Poort, **Mijn bijzonderste vrienden, Herinneringen uit mijn leven**, 55 blz., f 14,90, Uitgeverij de Groot Goudriaan - Kampen.

Vlak voor zijn sterven heeft Ds. Poort dit boekje ingesproken op de band. Hij was niet meer in staat om te schrijven. Op de hem eigen wijze verwoordt Ds. Poort wat hij aan meerdere mensen heeft mogen hebben tijdens zijn leven. Op blz. 44 haalt hij een uitspraak aan van zijn vader: "Een dominee wiens ambtsgeheim niet absoluut verzekerd is, kan beter zijn toga aan de wilgen hangen."

William Huntington, **De Fontein des levens. Verzamelde leerredenen** (3), 191 blz., f 39,90, Uitgeverij de Groot Goudriaan - Kampen.

Uit het Engels vertaald door mevr. G.H.C. Pas-Donker. De leerredenen zijn oorspronkelijk gepubliceerd in deel VI van de zgn. Collingridge-edition (London 1856). Met dit lezenswaardige boek is het derde en laatste deel van een serie Nederlandse vertalingen van Huntingtons leerredenen verschenen. In de vertaling wordt de Statenvertaling gehanteerd behalve waar het eigene van de King James-vertaling bepalend was voor de context. De volgende leerredenen zijn opgenomen: De wet bevestigd door het geloof in Christus (Romeinen 3:31). Het nut van boeken en de uitnemendheid van perkamenten (Num. 21:14 en 2 Tim. 4:13). Een beschrijving en een rechtvaardiging van de dienstknecht des Heeren (Jes. 66:14, Mal. 3:18 en 2 Tim. 2:24, 25). Naftali of heilige worstelingen (Genesis 30:8, Efeze 6:12). De vertrekken, de uitrusting en het gevolg van Immanuël (Ps. 145:6 en Ps. 104:3). Om u een indruk te geven citeren wij uit blz. 168: "Er

zijn velen die zoeken in te gaan terwijl zij in dit leven zijn en dit toch niet kunnen. De reden is dat ze nooit zo verlicht waren dat ze de heerlijkheid, de schoonheid, de uitnemendheid en de dierbaarheid van de hemelse Zaligmaker zagen. Ook werden ze nooit getrokken door de Geest der liefde, zodat ze ervoeren dat de dingen die boven zijn, geestelijk zijn. Ik zeg dat er niets onder de zon is wat zo bekoorlijk is voor de mensen als de zonde of dat er altijd een aardse schat zal zijn die meer glans heeft in hun ogen dan de heerlijkheden van de hemel, tenzij zij verlicht worden zodat ze de dierbaarheid van de Zaligmaker zien en levend gemaakt worden door de werking van de Heilige Geest, zodat ze kennis krijgen aan de onuitsprekelijke vreugde, de werking van de liefde, de hemelse heerlijkheid, de zoete verlossing en vrijheid van de ziel en de heerlijkheid en schoonheid van de gerechtigheid van Christus en de volheid der genade die er in Hem is." De preken (verhandelingen) bevatten veel goeds.

C.H. Spurgeon, **De troon der genade, Twaalf preken over het gebed**, 184 blz., f 26,90.

Spurgeon leefde van 1834-1892. Er worden veel goede dingen in deze preken gevonden. We geven een citaat uit een preek over Psalm 70:6 'Doch ik ben ellendig en nooddruftig; o God, haast U tot mij; Gij zijt mijn Hulp en mijn Bevrijder; HEERE, vertoef niet.' We lezen op blz. 54:

"We beginnen er dus mee dat we in dit voorbeeld van een smeekbede een ziel zien die een belijdenis doet. De worstelaar ontkleedt zich voor hij aan de wedstrijd begint. Zo stelt belijdenis een mens die tot God gaat smeken ook naakt voor God. De hardloper op de vlakten van het gebed kan niet verwachten dat hij de overwinning behalen zal, als hij niet door belijdenis, berouw en geloof al het gewicht van de zonde aflegt.

Laten we altijd bedenken dat het absoluut noodzakelijk is dat een zondaar die voor het eerst een Zaligmaker zoekt, belijdenis doet. Het is niet mogelijk voor u, zoekende, om vrede te verkrijgen voor uw benauwde hart, als u uw overtredingen en ongerechtigheid niet belijdt voor de Heere. U kunt doen wat u wilt, u kunt zelfs proberen te geloven in Jezus, maar u zult merken dat het geloof van Gods uitverkorenen niet in u gevonden wordt, tenzij u al uw overtredingen wilt belij-

den en uw hart voor God wilt openleggen. We denken er gewoonlijk ook niet over om hen te helpen, die niet erkennen dat ze hulp nodig hebben; de dokter stuurt geen medicijnen naar hen die niet ziek zijn. De blinde man in het Evangelie moest beseffen dat hij blind was en aan de weg gaan zitten bedelen. Als hij eraan had getwijfeld of hij blind was of niet, zou de Heere hem voorbijgegaan zijn. Hij opent de ogen van hen die hun blindheid belijden, maar zegt van anderen: 'Nu zegt gij: Wij zien; zo blijft dan uw zonde' (Joh. 9:41). Hij vraagt hun die tot Hem gebracht worden: 'Wat wilt gij, dat Ik u doen zal?' (Luk. 18:41), opdat ze hun nood in het openbaar zullen erkennen. Zo moet het ook met ons allemaal gaan: we moeten eerst belijdenis doen, anders kunnen we de zegen niet verkrijgen."

R.M. MacCheyne, **De Bruidegom tegemoet**, Bijbels Dagboek, elke dag van het jaar vult een bladzijde, f 45,-, Uitgeverij de Groot Goudriaan - Kampen. Dit dagboek is samengesteld door dhr. L.J. van Valen. Robert Murray MacCheyne leefde van 1813-1843. De samensteller heeft gepoogd in de stukjes die opgenomen zijn een doorsnee te geven van het werk van MacCheyne. Er wordt aandacht gegeven aan hen die Christus nog niet kennen, ook de heiliging vanuit een leven van zelfopoffering krijgt aandacht. Begrippen als verzoening, rechtvaardiging en wederkomst treffen we aan. Er wordt gewaarschuwd voor het nabijkomende werk, bijvoorbeeld in een meditatie over de vrouw van Lot op 7 januari. Die waarschuwing is zeker nodig in onze tijd van veel oppervlakkige godsdienst. Tevens is het bekende Bijbelrooster van MacCheyne toegevoegd waardoor u in een jaar tijd de hele Bijbel kunt lezen. Moge de Heere de lezing van dit dagboek zegenen voor jong en oud. Om u een indruk te geven van de inhoud van dit dagboek nemen wij over wat bij 10 januari te lezen is over de woorden: "En op de laatste dag, zijnde de grote dag van het feest, stond Jezus en riep, zegende: Zo iemand dorst, die kome tot Mij en drinke!" Johannes 7 vers 37.

Bekommerde zielen dorsten

Bekommerde zielen worden in het bijzonder genodigd om tot Jezus tot komen: 'Zo iemand dorst, die kome tot Mij en drinke.' Zielen die door God ontwaakt zijn, zijn op twee manieren

dorstig. In de eerste plaats dorsten zij naar vergeving van zonden; zij zijn ontwaakt om hun verloren toestand te kennen en het gewicht van Gods toorn is hen geopenbaard. Zij gaan van berg tot berg om een rustplaats te vinden en vinden er geen. Tenslotte zitten zij vermoeid en dorstig neer. Vervolgens dorsten zij naar verlossing van de zonde. Ontwaakte mensen doen doorgaans alle uitwendige zonde weg. Wanneer een dronkaard of vloeker ontwaakt is, doet hij zijn uitwendige zonde weg, maar hij is verre ertoe in staat om zijn hart te veranderen. Integendeel, de meest goddeloze en hatelijke gedachten rijzen soms in de ziel op. Het hart wordt met zulke vuile begeerten vervuld, dat de ziel bijna tot haar ondergang wordt uitgedreven. Hij gaat van berg tot berg om een nieuw hart te zoeken, maar vindt er geen. Tenslotte zit

hij vermoeid en dorstig neer. Zijn er onder ons die zich zo voelen? Tot u spreekt Christus: 'Zo iemand dorst, die komt tot Mij en drink.' O dorstige zielen! verdruk, door onweer voortgedreven en ongetroosten. Waarom wilt u niet tot Jezus, de gekloofde steenrots, komen om te drinken? De een zegt: Ik heb te zwaar gezondigd; ik durf niet te komen zoals ik ben. Maar bent u niet dorstig? Christus zegt: 'Zo iemand dorst heeft, die komt tot Mij en drinke.' Een ander zegt: Ik heb tegen Christus gezondigd. Ik heb een waarschuwend stem in e wind geslagen; ik heb met Zijn gezanten gespot; de sacramenten ontheiligd, brood gegeten en wijn gedronken terwijl ik in zonde leefde en daarom durf ik zeker niet te komen. Maar bent u niet

dorstig? Hoort wat Christus zegt: 'Zo iemand dorst heeft, die komt tot Mij en drinke.'

Met ontferming bewogen, 25 jaar Woord en Daad, Marie van Beijnum, Marcel Catsburg, Ab Jansen en Anneke Verhoeven, 137 blz., f 24,95, Uitgeverij J.J. Groen - Heerenveen.

Woord en Daad is klein begonnen, maar nu na 25 jaar tot een volwassen organisatie uitgegroeid. Het boek bevat geen dorre opsomming van feiten maar neemt ons mee naar de terreinen en landen waar Woord en Daad haar werk mag verrichten. In dit boek ontmoeten wij mensen. Bijvoorbeeld een meisje dat uitgehuwelijkt dreigt te worden, een jongen die ontdekt dat hij aids heeft. Ook het thuisfront in Nederland komt aan bod. De vier schrijvers zijn elk op hun eigen wijze betrokken bij en bekend met het werk van Woord en Daad. Een goede zaak kennis te nemen van dit boek dat meerdere illustraties bevat en een goede indruk geeft van het werk dat Woord en Daad mag doen. Moge de Heere die arbeid met Zijn zegen bekronen.

*Wij jarig...
...v een cadeau!*

Protestants Nederland bestaat 75 jaar Dat herdenken we...

...met een *bijeenkomst* op 31 oktober
in de Grote kerk te Gouda

...met een *jubileumnummer* van ons
maandblad met grepen uit de
geschiedenis van P.N.

...met een schitterend (gebonden
en geïll.) *jubileumboek*:
'**Vrede, vrijheid, vaderland**'
**Nederlandse protestanten en de
Vrede van Munster**

Met bijdragen van
tal van historici, o.a.
prof. dr. A. Th. van Deursen,
prof. dr. Chr. L. Tümpel,
prof. dr. F.A. van Lieburg e.a.
Speciale aandacht voor de rol van
het protestantisme.

**Alle abonnees/leden
ontvangen dit boek**

*Dus... nu lid of
abonnee worden!*

Proefnummers en aanmelding:
Antwoordnummer 91004
3009 WB Rotterdam
(postzegel hoeft niet)

Abonnementsprijs f 12,50 per jaar.

NOG VRIJ IN DE HERFSTVAKANTIE:

Luxe stacaravans op
Bungalowpark

Bungalowpark De Verrassing,
Oosterend. Tel. 0222 - 318391

Bijbels in
Statenvertaling

GBS

Steun de Gereformeerde Bijbelstichting

U steunt daarmee onder andere:

- de uitgave van Bijbels in de Statenvertaling.
- de ontwikkeling van een speciale groot-letter-Bijbel en een Bijbel in gesproken vorm ten behoeve van slechtzienden en blinden.
- de verspreiding van Bijbels in ziekenhuizen, zorginstellingen en gevangenissen.
- de verspreiding van Bijbels in vele talen over de gehele wereld.
- voorlichting over de geschiedenis en de betekenis van de Bijbel in de Statenvertaling.

U kunt ons werk steunen door een gift over te maken op gironummer 1.355.824, ten name van penningmeester GBS te Leerdam.

U kunt zich ook aanmelden als donateur.

U ontvangt dan vier keer per jaar ons blad Standvastig, waardoor u regelmatig wordt geïnformeerd over allerlei onderwerpen over de Bijbel en bijbelvertalingen.

Mogen wij u ook als donateur noteren? Zo ja, dan graag uw naam en volledige adres (zonder postzegel) sturen naar:

Gereformeerde Bijbelstichting
Antwoordnummer 2809, 4140 WB Leerdam, tel.: (0345) 610 155

**Bemiddeling
Kraam- en
Gezinszorg
Meijer (B.K.G.M.)**

Reeds velen maakten gebruik van de bemiddeling voor Kraam- en/of Gezinszorg.

Heeft u Kraam- of Gezinszorg nodig en u bezit geen TV, bel dan gerust.

**Bemiddeling Kraam-
en Gezinszorg Meijer**

Telefoon 0294-231145, mevr. J. Meijer.

- Wij verzorgen begrafenissen in elke woonplaats op de Veluwe en in Flevoland
- Opbaring zowel thuis als in elk gewenst rouwcentrum
- Ongeacht bij welk begravenis fonds men (eventueel) is aangesloten
- Dag en nacht bereikbaar
- Geen crematies

Begraafenisverzorging Vos

Aardhuisweg 74
3888 MG Uddel
Tel. 0577 - 401689